

ОБОД МАСКАНЛАР

МЎЙНОҚҚА ТУМОР ТАҚИНГ

АРМОНЛАР ОРТДА ҚОЛДИ

Мўйноқ — Қорақалпоғистон Республикасида жойлашган юртимизнинг энг шимолий тумани десак, муболага бўлмайди. Маҳаллий аҳолининг айтишича, Мўйноқ Оролнинг суви чекинмасдан аввал денгизнинг жануби-ғарбий соҳилида жойлашган.

Туман Қорақалпоғистон маркази — Нукус шаҳридан 180 километр узоқда, январь ойининг ўртача ҳарорати -7,4 даража совуқ, июлда ўртача +26,5 даража иссиқ. Кучли шамоллар бўлиб туради. Умуман, Мўйноқни шамоллар ўлкаси, деса ҳам бўларкан. Боиси, кўчада узоқ вақт туриб бўлмайди: кучли ел ғувиллаб келиб, ҳатто энгингиздаги кийимларни ечиб олсам, дейди. Оролнинг Мўйноқдан узоқлашиши, мураккаб экологик ҳолат шаҳар қурилишига, sanoatнинг ривожини ва маданий ҳаётига ўз таъсирини ўтказмай қолмаган. Саксовул каби бутасимон дов-дарахтдан бошқасини учратиш амри маҳол. Тупроғи қум аралаш тош, бу ерларда боғдорчилик қилиш, деҳқончилик билан шуғулланиш қарийб имконсиз.

▶ Давоми 6-бетда

БУНЁДКОРЛИК

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЯНГИ МАНЗИЛЛАРИ

Кейинги йилларда юртимизда янги турар жой мажмуаларини барпо этиш ва ҳудудларнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланишини таъминлашга қаратилган ишлар кўлами янада ортди. Хусусан, бугун мамлакатимизнинг шаҳар ва туман марказларидан тортиб, чекка-чекка манзилларигача янгиликлар, улкан қурилиш ишлари олиб борилмоқда. Натижада ҳудудлар обод масканга айланмоқда.

▶ Давоми 2-бетда

ЖАРАЁН

ТАРТИБГА СОЛИШ ҚУМДОНИ

ЗАМОНАВИЙ МАҲСУЛОТ ВА ХИЗМАТ ТУРЛАРИНИ ЖОРИЙ ЭТИШДА ҚАНДАЙ ҚУЛАЙЛИКЛАР ЯРАТАДИ?

Шу пайтгача мамлакатимизда махсус иқтисодий зоналар, сунъий интеллект технологиялари, крипто-активлар айланмаси, молиявий хизматлар соҳалари бўйича махсус режимлар мавжуд эди. Эндиликда давлатимиз раҳбарининг жорий йил 9 ноябрдаги “Тадбиркорлик фаолиятини давлат томонидан тартибга солишни соддалаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармони билан ишбилармонлар учун замонавий технологиялар ва янги хизмат турларини жорий қилишда ҳам ундан фойдаланиш йўналишлари белгилаб берилди. Бу режимлар янги иқтисодий ном билан аталапти: қумдон. Бу борада гап кетганда, одатда болалар боғчалари ёки ўйин майдончаларидаги қум сақланадиган жой тушунилади.

Шундай экан, нима учун мазкур оддий жой глобал иқтисодий-ижтимоий атамга айланиб, янгича мазмун касб этипти, деган савол туғилади. Мутахассисларнинг фикрича, Буюк Британияда жорий қилинган бу тизим (regulatory sandbox) да болалар ўйнайдиган қумли майдонча рағз сифатида олиниб, у янги молиявий хизматларни синовдан ўтказиш учун ўзига хос майдонча яратишни назарда тутди.

Марказий банк департамент бошлиғи Санжар Носировнинг қайд этишича,

мазкур ҳуқуқий режим аҳоли учун шу пайтгача мавжуд бўлмаган хизматни яратиб беради ёки бор бўлса, уни яхшилайди. Айтилишича, ҳозирги кунда қайсидир хизмат тури бозорда йўқ, қумдон эса истеъмолчи учун хизматлар кўламини ёки мавжудларини яхшилашда платформа вазиасини ўтайди. Молиявий бозорда янги хизматлар учун қонунчиликда чекловлар мавжуд ёки у ҳуқуқий жиҳатдан тартибга солинмаган бўлса, бундай хизматлар синовдан ўтказилади.

▶ Давоми 4-бетда

ДАВЛАТ ДАСТУРИ — АМАЛДА

ҲАЁТНИНГ ЎЗГАРАЁТГАН МАЗМУНИ

ОИЛАЛАРДА АҲИЛЛИК ВА ИШОНЧ МУҲИТИНИ МУСТАҲКАМЛАМОҚДА

Мамлакатимизда ҳар йили алоҳида давлат дастури қабул қилинади. Халқимиз турмуш фаровонлигини таъминлаш, ижтимоий-иқтисодий, маънавий-маърифий юксалиш, ички ва ташқи сиёсий муносабатлар акс этган бу ҳужжатда кўп йиллик стратегик ривожланиш мақсадлари ўз ифодасини топади. Жорий йилги давлат дастури бир қатор муҳим жиҳатлари билан аввалгиларидан алоҳида ажралиб туради.

▶ Давоми 3-бетда

ИСЛОҲОТЛАР САМАРАСИ

КЛАСТЕР: ДЕҲҚОНЧИЛИКДАН ҚАЙТА ИШЛАШ КОРХОНАЛАРИГАЧА

Олтиариқ туманидаги “Hamza ekspo tekstil” МЧЖ шаклидаги пахта-тўқимачилик кластери корхонасида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар Польша ва Германияга экспорт қилинмоқда. Шу кунга қадар умумий қиймати 3 миллион АҚШ доллари қийматидаги тайёр ва ярим тайёр маҳсулотлар хорижлик ҳамкорларга етказиб берилди. Йил охирига қадар бу борадаги кўрсаткич салмоғи 5 миллион доллардан ортади. Бу ўтган йилга нисбатан икки ҳиссага кўп демакдир.

▶ Давоми 4-бетда

ЯШИЛ МАКОН

ДАРАХТЛАРНИ НЕГА КЕСМАСЛИК КЕРАК?

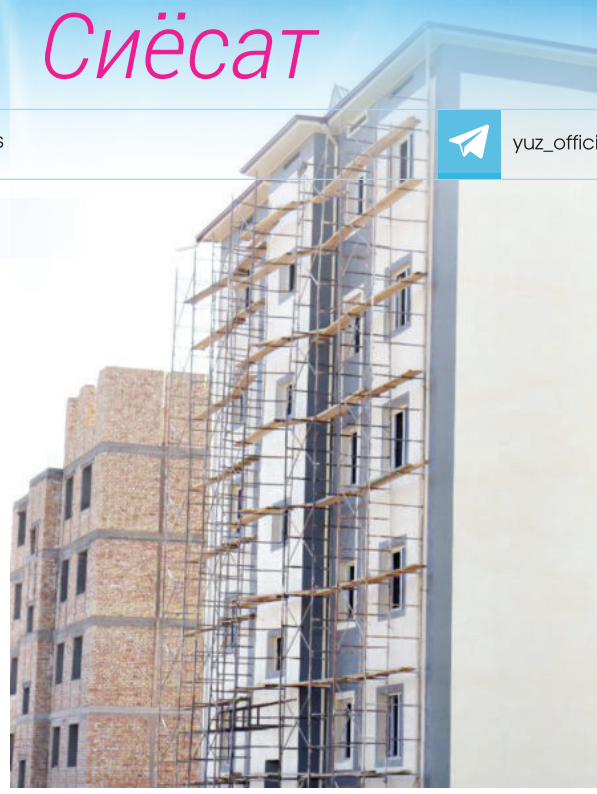
Бугун Ер юзиде глобал иқлим ўзгариши инсоният учун катта хавф туғдираётган ўта муҳим масалалардан. Бунинг асосий сабаби ишлаб чиқаришнинг жадал ривожланиши, транспорт воситаларининг кўпайиши, аҳоли сонининг ошиши, атмосферага чиқадиган ис гази ҳажмининг ортиб боришидир. Буларнинг барчаси хавонинг исинини тезлаштириб, кўплаб муаммоларни келтириб чиқармоқда.

▶ Давоми 5-бетда

БУНЁДКОРЛИК

66 ТЕЗ ОРАДА 39 ТА КЎП ҚАВАТЛИ УЙ ЎЗ ЭГАЛАРИГА ТОПШИРИЛИБ, АҲОЛИНИНГ БИР ҚИСМИ 2023 ЙИЛНИ ЯНГИ ХОНАДОНЛАРДА ҚАРШИ ОЛАДИ. БИР СЎЗ БИЛАН АЙТГАНДА, ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОННИНГ НАВБАТДАГИ ОБОД МАНЗИЛЛАРИ ПАЙДО БЎЛАДИ.

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЯНГИ МАНЗИЛЛАРИ

Бошланиши 1-бетда

Биргина жорий йилнинг ўтган даврида Қашқадарё воҳасида ҳам бир қанча ижтимоий объектлар, кўп қаватли уй-жойлар, маиший хизмат кўрсатиш бинолари қад ростлаб, фойдаланишга топширилди.

Президентимизнинг 2021 йил 9 декабрдаги фармони асосан, вилоятнинг Яққабоб ҳамда Косон туманларида Янги Ўзбекистон массивлари барпо этилмоқда.

Фармонда белгиланганидек, янги уй-жой массивлари туманимиздаги "Айғирқўл" маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудда бунёд этилмоқда, — дейди Яққабоб тумани қурилиш бўлими бошлиғи Суннат Норматхматов. — Жорий

66 Массивда дастлабки босқичда 25 та кўп қаватли уй қурилиши режалаштирилган бўлса, иккинчи босқичда яна 30 таси қуриб битказилади.

йил март ойида бошланган 500 хонадонга мўлжалланган 25 та кўп қаватли уй қурилишининг ҳозир деярли саксон фоизи бажарилди.

Массивда дастлабки босқичда 25 та кўп қаватли уй қурилиши режалаштирилган бўлса, иккинчи босқичда яна 30 таси қуриб битказилади.

ҳудудларда бунёдкорлик ишлари давом этмоқда. — Биз иккита кўп қаватли уй қурилади. Ҳозир ўттиздан ортиқ ишчи ишляпти, — дейди "Жавоҳир Нур транс" қурилиш корхонаси раҳбари Алишер Ҳўжаёров. — Янги барпо этилган турар жойлар сифатли ва одамларга қулай бўлишига жиддий эътибор қаратяпмиз. Албатта, эртага бу хонадонларда яшайдиган кишилар биздан рози бўлиб, раҳмат айтишидан умидвормиз. Анча йиллардан бери қурилиш билан шуғулланиб келаман. Утган ўн йиллар давомида қатор объектлар бунёд этилди. Бугун ўша иншоотлар олтидан ўтганимизда ўзгача ғурур туяман. Одамлар миннатдорлик билдиради. Бу маконда яшовчилар ҳам ҳаётдан рози бўлиб умрғузaronлик қилса бас. Мен каби қурувчига шундан ортиқ бахт борми?!

Айни пайтда танланган ер участкалари онлайн аукцион савдода қурувчи ташиқотлар томонидан харид қилиниб, ушбу

қурувчи ташиқотлар томонидан харид қилиниб, ушбу

Қашқадарё вилояти қурилиш бош бошқармаси маълумотларига кўра, жорий йил якунига қадар массивларда қурилаётган кўп қаватли уйларнинг 39 тасини фойдаланишга топшириш режалаштирилмоқда. Шунингдек, Яққабоб ҳамда Косон туманларида келгуси йилда Янги Ўзбекистон массивларида қўшимча уйлар барпо этилиши мақсад қилинган. Шу билан бирга, Қарши туманидаги "Чаман" маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудда ҳам 52 та кўп қаватли турар жой қурилиши мўлжалланяпти.

Тез орада 39 та кўп қаватли уй ўз эгаларига топширилиб, аҳолининг бир қисми 2023 йилни янги хонадонларда қарши олади. Бир сўз билан айтганда, Янги Ўзбекистоннинг навабдаги обод манзиллари пайдо бўлади.

фуқаролар йиғини ҳудуди танлаб олинган. Бугун бу ерда 648 хонадонга мўлжалланган 30 та кўп қаватли уй қурилиши давом этмоқда. Шунингдек, массив лойиҳасида биттадан мактаб ва мактабгача таълим ташкилоти ҳамда оилавий поликлиника қурилиши белгиланган.

— Массивимизда, асосан, беш қаватли турар жойлар барпо этилмоқда, — дейди Косон тумани бош архитектору Мусурмон Мавлонов. — Уларни "Косон саноат монтаж", "Ҳамкор бизнес кўп тармоқли", "Асл қафолат бетон буюмлари", "Фахридинов Бахтбек" каби МЧЖлар қурмоқда. Қиска фурсатларда бу жойда янги, замонавий уйлар қад ростлайди.

Қашқадарё вилояти қурилиш бош бошқармаси маълумотларига кўра, жорий йил якунига қадар массивларда қурилаётган кўп қаватли уйларнинг 39 тасини фойдаланишга топшириш режалаштирилмоқда. Шунингдек, Яққабоб ҳамда Косон туманларида келгуси йилда Янги Ўзбекистон массивларида қўшимча уйлар барпо этилиши мақсад қилинган. Шу билан бирга, Қарши туманидаги "Чаман" маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудда ҳам 52 та кўп қаватли турар жой қурилиши мўлжалланяпти.

Тез орада 39 та кўп қаватли уй ўз эгаларига топширилиб, аҳолининг бир қисми 2023 йилни янги хонадонларда қарши олади. Бир сўз билан айтганда, Янги Ўзбекистоннинг навабдаги обод манзиллари пайдо бўлади.

Акбар РАҲМОНОВ, "Янги Ўзбекистон" муҳбири

ЎЗБЕКИСТОН ИЛК БОР ЮНЕСКОНИНГ МАДАНИЙ МЕРОСИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ БЎЙИЧА АСОСИЙ КЎМИТАСИ ИШИДА ИШТИРОК ЭТМОҚДА

Жорий йил 28 ноябрь куни Работда (Мароқаш) НоMODдий маданият мероси муҳофаза қилиш бўйича ҳукуматларaro кўмитасининг (НМММҚХҚ) 17-сессияси ўз ишини бошлади.

Тадбирда ЮНЕСКО Бош директори Одри Азуле бошчилигида кўмита раҳбарияти, НМММҚХҚга аъзо давлатлар вакиллари, 130 дан ортиқ қузатувчи давлатнинг юқори мартабали делегатлари ва экспертлар иштирок этмоқда. Ушбу сессия ЮНЕСКО тизимидаги мазкур нуфузли кўмита фаолиятида илк бор аъзо сифатида иштирок этаётган Ўзбекистон учун яна бир муҳим тарихий босқич бўлди.

НМММҚХҚ 24 та иштироки давлатни ўз ичига олади, улар ҳар икки йилда бир марта айланма тизимда янгиланади. Ўзбекистон жорий йил 6 июль куни бўлиб ўтган "НоMODдий маданият мероси муҳофаза қилиш тўғрисида"ги Конвенцияга аъзо давлатлар Бош Ассамблеясининг 8-сессияси доирасида ташкил этилган сайлов натижаларига кўра, 2022-2026 йиллар учун кўмита аъзолигига сайланган 12 давлатдан бири бўлди.

Шуъба мажлисларида Ўзбекистон делегациясининг Президент Шавкат Мирзиёев раҳбарлигида мамлакатимизда республиканинг бой ноMODдий маданият меросини асраб-авайлаш, кўлайтириш ва оммалаштириш борасида амалга оширилаётган чора-тадбирлар ҳақидаги маърузаси тингланди. Ўзбекистоннинг 2002 йилги Конвенция қоидаларини, шунингдек, НМММҚХҚ мақсад ва вазифаларини илгари суриши қаратиладиган сай-ҳаракатларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашни

давом эттиришга қатъий интилиши яна бир бор тасдиқланди.

Ўзбекистон бошқа кўмита аъзолари билан биргаликда кун тартибидидаги 20 та масала бўйича 100 дан ортиқ ҳужжатни кўриб чиқишга киришди. Жумладан, яқин кунларда 2003 йилги Конвенция ижроси бўйича даврий ҳисоботлар юзасидан 42 та маъруза, ушбу Конвенция назорат қиладиган рўйхатларга киритиш учун 55 та номинация, шунингдек, Баҳолаш комиссияси, НоMODдий маданият мероси фонди, Котийбият фаолияти тўғрисидаги ҳисоботлар бўйича қарорлар қабул қилинади.

Ўзбекистон "НоMODдий маданият мероси муҳофаза қилиш тўғрисида"ги конвенцияга 2008 йилда қўшилган. Утган давр мобайнида ЮНЕСКО Инсоният ноMODдий маданият меросининг репрезентатив рўйхатида Бойсун маданият макони, "Шашмақом" мумтоз мусиқаси, Катта ашула, Аския санъати, Наврўз, Палов маданияти ва анъаналари, Мариолон ҳунармандчилигини ривожлантириш маркази: адрес ва атлас тўқиш, Хоразм рақси — Лазги каби объектлар киритилган.

Ушбу сессия доирасида ва келгусида кўриб чиқиладиган яна бир қанча янги номинациялар мавजूд. Сессия 3 декабрда қадар давом этади.

"Дунё" АА Работ

ОРАМИЗДАГИ ОДАМЛАР

ҲАР КИМ ЎЗ КАСБИДАН ҒУРУРЛАНИБ ИШЛАШИ, ЯШАШИ КЕРАК

— Катта бўлсанг, ким бўлмоқчисан? — деб сўради боғча тарбиячиси кичкина Давлатёрдан.

— Тадбиркор.

— Нима учун тадбиркор бўлмоқчисан?

— Чунки тадбиркорнинг пули кўп, зўр машинаси, яхши уйи бўлади...

Ҳақиқатан, илгари болаларга юқоридаги саволи берсангиз, хоким, прокурор ёки ички ишлар ходими бўламан, деган жавобни олардингиз. Кейинги йилларда ёш болаларнинг ҳам дунёқарashi ўзгариб, тадбиркорликка қизиқиши ортмоқда. Сабаби юртимизда ишбилармонликка эътибор кучайиб, соҳа вакиллари ислохотларнинг олдинги сафида борапти.

Президентимизнинг тадбиркорлар билан ўтган йилги очиқ мулоқотидан сўнг ҳар йил 20 август Ўзбекистонда тадбиркорлар кунини деб белгилангани ҳам мамлакатимизда ишбилармонларга ишонч юқори эканидан далолатдир.

— Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик иқтисодиётнинг асосий бўлиб, бугунги кунда соҳани жадаллик билан ривожлантириш, тадбиркорлар фаолиятини қўллаб-қувватлаш, сафини янада кенгайтириш ва рағбатлантириш бўйича кенг қўламли ишлар амалга ошириляпти, — дейди Нукус шаҳридаги "Nanokua" масъулияти чекланган жамияти раҳбари Қувват Пиримбетов. — Президентимиз жорий йилги мулоқот чоғида соҳа вакилларини қўллаб-қувватлаш юзасидан қўллаб

ташаббусларни илгари сурди. Бундан буён ер ва мулк ажратиш ҳақидаги қарорларни бекор қилиш фақат ва фақат суд тартибида амалга оширилади. Шунингдек, бир экспорт шартномаси доирасида келиб тушмаган валюта суммаси экспортга юкланган жами маҳсулот нархининг 5 фоизидан ошмаган тақдирда мuddати ўтган дебитор қарздорлик ҳисобланмайди ва тадбиркорга жарима қўлланмайди.

"Nanokua" МЧЖ раҳбари Қувват Пиримбетов олий маълумотли, мутахассислиги тарихчи-хуқуқшунос. У ўз тадбиркорлик фаолиятини 2007 йили бошлаган. Дастлаб пайнет шохобчаси очган. Сўнг озиқ-овқат савдоси билан шуғулланиб, тадбиркорликнинг сир-асропларини ўрганган.

66 БИР КУНИ У АВТОУЛОВИНИ ЮВДИРИШ УЧУН АВТОМОБИЛЛАРНИ ЮВИШ ШОХОБЧАСИГА БОРДИ ВА ТУРНАҚАТОР НАВБАТНИ КЎРИБ, УШБУ МУАММОГА ЕЧИМ ТОПИШ ЙЎЛЛАРИНИ ИЗЛАЙ БОШЛАДИ. НУКУС ШАҲРИДАГИ ЎША ПАЙТДАГИ 27 МИНГ АВТОУЛОВГА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ ДАРАЖАСИНИ ЎРГАНИБ, БАРЧА ХАРАЖАТЛАРНИ ҲИСОБ-КИТОБ ҚИЛИБ ЧИҚДИ. НИҲОЯТ 2016 ЙИЛИ ШАҲАРДА ЯНГИ "NANOKUA" КОРХОНАСИНИ ИШГА ТУШИРДИ.

Бир куни у автоуловини ювдириш учун автомобилларни ювиш шохобчасига борди ва турнақатор навабтани кўриб, ушбу муаммога ечим топиш йўларини излай бошлади. Нукус шаҳридаги ўша пайтдаги 27 миң автоуловга хизмат кўрсатиш даражасини ўрганиб, барча харажатларни ҳисоб-китоб қилиб чикди. Ниҳоят 2016 йили шаҳарда янги "Nanokua" корхонасини ишга туширди.

— Ростини айтсам, жойларда автоулов ювиш жараёни билан яқиндан танишиш натижасида хизмат кўрсатишнинг қулай йўлларини излаб топилмига тўғри келди. Автомобили тозалангунча эгасининг вақти бекор ўтмаслиги учун кутиш жойларида қаҳвахона очдим. Нуутбўқда ишлаш ёки китоб ўқиш учун шароит ярати бери-дим. Шунингдек, автоулови қай тарзда тозаланишини кузатиб бориши учун ўртадаги тўсиққа ойна кўйдим. Шу тариқа автоувиш шохобчамда мижозлар қўлайиб кетди. Кунига 100-120 автомобилга хизмат кўрсата бошладик, — дейди Қувват Пиримбетов. — Орадан бир йил ўтиб, мижозларим уийдаги гиламларини тозалаб бериши илтимос қилиб кела бошлади. Шундан сўнг гилам ювиш учун янги цех очдик.

Тадбиркор талабга қараб хизмат кўрсатиш турларини кўпайтириб, Туркия, Беларусь ва Хитойдан асбоб-ускуналар олиб келди. Уларни ишлашга сир-асропларини ўрганди.

— Қизиғи шундаки, гилам тозалашни йўлга қўйганимиздан кейин одамлар кўрпа-тўшаларини ювиб беришини сўраб кела бошлади. Ишхонадаги кизлар билан маслаҳатлашиб, катта кир ювадиган машина сотиб олдим. Аста-секин кўрпа-тўшаларни ювишни ҳам йўлга қўйиб, беш аёлни ишга қабул қилдим, — дейди Қувват.

Бугунги кунда ривожланган давлатларда клининг хизмати яхши йўлга қўйилган. Мамлакатимизда, жумладан, Нукус шаҳрида ҳам бу хизмат тури энди оёққа тура бошлади. Талабга қараб хизмат кўрсатишмоқда. Шу ўринда таъкидлаш жоизки, бугун мижозлар стол, стул, диван сингари уй мебелларини тозалаб беришни ҳам сўраб "Nanokua"га мурожаат қилапти.

— Талаб ортгани сари клининг хизматини ўрганишимга тўғри келди. Тошкентга бориб, ушбу хизмат тури бўйича қизиқдим, ўргандим, изландим. Тўғриси айтиш керак, мебель тозалашга бошқа кимёвий аралашма қўлланил-

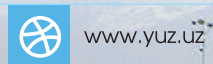
са, қандил ювишда умуман бошқасидан фойдаланишга тўғри келар экан, — дейди тадбиркор. — Бизнесимни автоулов ювишдан бошлаган бўлсам, аста-секин парда, ойна ювиш, кейин уй тозалаб бериш сингари хизмат турлари қўшилиб борди. Бугунги кунда 25 кишини доимий иш билан банд қилганман. Келажакда ишчилар сонини кўпайтиришга тўғри келади. Чунки мижозлар талаби кун сайин ортмоқда. Барчасига улгуриш учун эса қўшимча ишчи кучи керак.

Қувват Пиримбетов кўп ўқийдиган, кўп изланадиган, замон билан ҳамнафас, барча соҳага илмий ёндашадиган, тажриба тўплашга интиладиган ёшлардан. Маълумотларга қараганда, бугунги кунда Нукус шаҳрида 54 миңга яқин автомобиль мавжуд. Барчасига сервис хизмати кўрсатиш зарур.

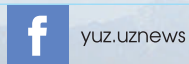
— Албатта, бизга кўпроқ бирор касбни эгаламаган ёшлар келади, — дейди тадбиркор. — Базилари машина ювиб умрим ўтиб кетади, деб кетиб ҳам қолади. Барибир кимдир шу ишларни қилиши керак-ку. Шундай эмасми? Мен корхонамдаги ишчиларга қўлимдан келган барча шароитларни яратишга интиламан, уларга мотивация беришдан қарчатамайман, — дейди тадбиркор. — Кадр масаласи энг долзарб муаммо. Майли, у машина ювсин, этикдўзлик қилсин, сартарошлик билан шуғуллансин, аммо ўз касбидан ғурурланиб ишлаши, яшаши керак. Шунинг учун ҳам сервис соҳасида хизмат қиладиганларга эътибор қаратиш, ҳурматини жойига қўйиш лозим, деб ўйлайман. Балки, бу соҳада каманда беш йил доимий ишлаган ёшларга олийгоҳларга кириш учун тадбиркорнинг таклифи асосида имтиёз бериш керакдир. Чунки бизга ҳар бир соҳанинг етук мутахассислари зарур. Ёки 5-10 йил шу соҳада ишлаган ходимларга мотивация берадиган янги мукофот турларини таъсис этиш тўғри бўлармикан?! Президентимиз ҳар йили тадбиркорлар билан мулоқот қилган чоғида жуда кўп масалаларни кўтаради. Улардан келиб тушган мурожаатларни таҳлил қилади. Айтмоқчи бўлган таклифларим жуда кўп. Келаси йили Президент билан бўлладиган учрашув чоғида ушбу таклифларимни, албатта, билдираман.

Тадбиркорлик — давр талабига айланган соҳа. Шунинг учун бугунги кунда тадбиркорлар ҳар томонлама қўллаб-қувватланмоқда. Бу кўмак самараси эса юртимиз иқтисодиёти жадал ривожланаётгани, Қувват Пиримбетов каби ёш тадбиркорлар авлоди етишиб чиқаётгани мисолида ўз тасдиғини топмоқда.

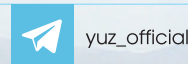
Минажатдин ҚУТЛИМУРАТОВ, "Янги Ўзбекистон" муҳбири

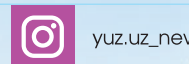
www.yuz.uz

yuz.uznews

yuz_official

yuz.uz_news

ДАВЛАТ ДАСТУРИ — АМАЛДА

ҲАЁТНИНГ ЎЗГАРАЁТГАН МАЗМУНИ

Оилаларда аҳиллик ва ишонч муҳитини мустаҳкамламоқда

Лутфулла СУВОНОВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Бошланishi 1-бтда

Биринчи фарқи жиҳати — 2017 йилда Харакатлар стратегияси асосида бошланган беш йиллик халқчил ислохотларнинг иккинчи bosқичига ўтилди. Яъни 2022-2026 йилларга муяссалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси қабул қилинди.

“Инсон қадрини улуғлаш ва фаол маҳалла йили” давлат дастури Тараққиёт стратегиясида кўзда тутилган еттига устувор йўналишдан иборат ана шу катта ислохотларни бошлаб бергани билан ҳам эътиборга молик бўлиб қолади.

Иккинчи фарқи жиҳати — бу йилги давлат дастурида “Инсон қадри учун”, деган принципиал мақсадлар янги раҳнада ўз ифодасини топди.

Бу тамойил, ўз навбатида, дунёда рўй бераётган мураккаб жараёнларни ва мамлакатимиз босиб ўтган тараққиёт йўлини чуқур таҳлил қилган ҳолда, халқимиз турмуш фаровонлигини янада ошириш, иқтисодий тараққиётни трансформация қилиш, тадбиркорликни жадал ривожлантириш, ичимлик сув таъминлаш ҳамда фаол фуқаролик жамиятини шакллантиришга қаратилган ислохотларнинг устувор йўналишларини белгилашда бош мезон бўлди.

Учинчи фарқи жиҳати — амалдаги давлат дастури конституциявий ислохотлар руҳини ўзида мужассам этди.

Конституциявий ислохотлар руҳи деганда, биз, аввало, инсон қадрини юксалтириш ва эркин фуқаролик жамиятини янада ривожлантириш орқали халқпарвар давлат барпо этиш, мамлакатимизда адолат ва қонуни устуворлиги тамойилларини тараққиётнинг энг асосий ва зарур шартига айлантириш каби улуғвор мақсадларни тушунамиз.

Гап инсон қадрини юксалтириш ҳақида кетар экан, биз эса олишимиз керак бўлган яна бешта катта мақсад бор. Давлатимиз раҳбари муостақиллигимизнинг 31 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги нутқида “Янги Ўзбекистон деганда, ҳар бир фуқароси учун гамхўрлик қиладиган, очик ва адолатли жамият ҳам тушунилади. Ушбу юксак марраларга эришиш учун 2026 йилгача Тараққиёт стратегияси доирасида кейинги ишларимизни 5 та асосий вазифалар бўйича ташкил этишимиз”, деган эди.

Булар таълим, соғлиқни сақлаш, суд тизимини янада ислоҳ қилиш, тадбиркорликни ривожлантириш ва аҳолини тоза ичимлик сув билан таъминлаш каби мақсадларни қамраб олади.

“Албатта, бундай кенг қўламли вази-фаларни амалга оширишда олдимизда турли қийинчилик ва муаммолар пайдо бўлиши табиий ҳол. Лекин ўз тарихида қанча-қанча синов ва машаққатларни бошидан кечирган мард ва матонатли халқимиз ҳар қандай қийинчиликни енгиб ўтишга қодир. Мен бунга қатъий ишонаман””, деган эди ўшанда Президентимиз.

Бугун биз давлат дастури ижроси ва стратегик мақсадларимизнинг ҳаётида

қанчалик амалий ифода топаётгани ҳақида сўз юритар эканмиз, халқимиз билан биргалликда эришган катта-катта натижаларни тилга олгимиз келади. Улардан бири — аҳолини тоза ичимлик сув билан таъминлаш сиёсати.

— **Аҳолини тоза ичимлик сув билан таъминлаш масаласи доимо диққатимиз марказида бўлади. Соҳага жалб қилинаётган инвестициялар ҳажми кескин кўпайтирилади. Шу билан бирга, муаммоли ҳудудларга тоза ичимлик сувни етказиш ва сифатини яхшилаш бўйича алоҳида дастурларни амалга оширамиз,** — деди давлатимиз раҳбари ўз нутқида.

Тан олиш керак, ўтган даврда аҳолини тоза ичимлик сув билан таъминлаш борасида яхши натижаларга эришилмоқда. Бунга мисоллар кўп. Масалан, мамлакатимизда охириги 5 йилда соҳага 10 триллион сўм ёки олдинги йилларга нисбатан 5 баробар кўп маблаг ажратилди. Бу даврда 6 миллион 500 минг аҳоли илк бор марказлашган ичимлик сув билан таъминланди. Биргина 2021 йилнинг ўзида 474 сув иншооти қурилиб, 6 минг 300 километрга яқин ичимлик сув тармоғи тортирилган, 592 маҳаллада 2 миллиондан зиёд аҳолининг сув таъминоти яхшиланди.

Тоза ичимлик сув борган маҳалларда, кишлоқларда ҳаёт мазмуни, одамлар турмуши қандай ўзгаргани ҳақида уларнинг ўзидан эшитинг.

— Тоза сув таъмини, тирик сув қадрини фақат тоғларга чиқиб, булоқлардан ичиб билганмиз. Ушанда “Биз-ку бир амаллаб яшаб ўтгаймиз, лекин фарзандларимиз, нева-чеварларимиз ҳаёти қандай кечаркан”, деган ўй қалбимизни ўртарди, — дейди Янги Наманган тумани Бунёдкор маҳалласида яшовчи Ёқубжон Аҳмадалиев. — Тасаввур қиляпсизми, уйда сув йўқ, чой қайнатиб, оғвак пишириш учун сувни ўлчаб солашимиз. Меҳмон келса, олдида бир чойнак чой қўйишга ийманамиз. Чунки сув тоза эмас, таъми бошқача, энг ёмони, у чойни ичган одамнинг юзи бужмайиб, бизга ачиниш ҳисси билан қарайди. Тўғри, меҳмон бу ҳолатни бизга очик сездирмайди, лекин унинг ўйидан нималар ўтаётганини барибир билиб тураемиз.

Эсимни танибмани, пахта далаларини оралаб ўтган, ёзда одамлар чўмиладиган канал сувларини тиндириб ичдик. Сув етти думалас ҳалол, деб ўзимизни овутидик. Шундан танамизга дард кирди, аёлларимиз соғлигини йўқотди, фарзандлар носоглом туғила бошлади.

Замон бир айланб, бизнинг бошимизга ҳам офтоб теғди. Маҳалламизга тоза ичимлик сув келди. Бу билан одамлар ҳаётида нималар ўзгарди, деган савол беришингиз мумкин. Аввало, ҳаётдан розилик ҳиссини туя бошладик. Ахир неча йиллик орузимиз амалга ошди, ич-ичимизни тирнаб келган муammo ҳал бўлди. Энди авлодларимиз келажакдан кўнглимиз тўқ. Бу кўнглик тўқлик мухити одамларнинг дунёқарабини ҳам ўзгартириб юборди.

Кўни-кўшилар билан гапласангиз ҳам сезасиз, барчамиз янги мақсад ва орузлар билан яшаймиз. Оталар, оналар бахтли. Тоза ичимлик сув, бу — ҳаёт эканини мана шу мисолдан ҳам билиш мумкин.

Ёқубжон ака билан суҳбатдан сўнг яна мушоҳадага чўмдик. Бутун дунёда сув тақчиллиги долзарб масала бўлиб турган бир шароитда, мамлакатимизда аҳолини тоза ичимлик сув билан таъминлаш борасида кенг қўламли ишлар амалга ошириляётганидан шукроналик ҳиссини туясиз.

Маълумотларга кўра, бугун ер юзидаги 2 миллиардга яқин аҳоли тоза ичимлик сувга муҳтож, 2 миллиард 300 миллиондан ортқ одам эса санитария талабларига жавоб бермайдиган сув истеъмол қилишга мажбур.

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти маълумотига кўра, касалликларнинг 85 фоизи бевосита сув билан боғлиқ. Ҳар йили дунё бўйича 25 миллион киши айнан тоза ичимлик сув етишмаслиги оқибатида қурбон бўлмоқда. Ҳар соғияда бир бола, асосан, ноқулай санитария шароити ва ифлосланган сув туфайли пайдо булган касалликдан вафот этмоқда. Таҳминларга кўра, ҳозирга келиб дунё аҳолисининг 40 фоизи ичимлик сув муаммосидан азият чекади. Мутахассислар фикрича, 2050 йилга қадар сувга бўлган талаб яна 50 фоизга ошади. Шу рақамларнинг ўзи ҳам табиатнинг бебаҳо неъматини — сувдан тежамкорона, оқилона фойдаланишга ундайди.

қийнаётган маҳаллалар бор ва баъзи туманларда бу кўрсаткич 30 фоизга ҳам етмайди. Шу боис, келгуси беш йилда бу соҳага 40 триллион сўм инвестиция жалб қилиб, ичимлик сув таъминотини 87,1 фоиз, оқова сув қамровини 35 фоизга етказиш режалаштирилмоқда.

Таъқидлаш жоизки, Президентимизнинг 2019 йил 26 ноябрдаги “Аҳолининг ичимлик суви билан таъминланганлик даражасини ошириш ва унинг сифатини яхшилаш учун Ўзбекистон Республикасининг сув ресурсларини бошқаришни такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармони билан ичимлик сув таъминоти ва оқова сув объектларини давлат томонидан тартибга солиш, бошқариш ва эксплуатация қилиш тизимини такомиллаштириш мақсадида худудий сув таъминоти қорхоналарини бирлаштирган “Ўзсувтаъминот” акциядорлик жамияти ташкил этилди. Шунингдек, Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Ичимлик суви давлат фойдаланиш нозорат қилиш давлат инспекцияси Уй-жой коммунал хизмат кўрсатиш вазирилик тизимига ўтказилди. Натижада вазириликнинг ушбу соҳадаги нозорат функциялари кенгайтирилиб, унга хос бўлмаган хўжалик фаолияти билан боғлиқ вазирилик “Ўзсувтаъминот” АЖга юклатилди.

Ўтган давр мобайнида сув таъминоти ва оқова сув хизматларини кўрсатиш

ташкилотларининг молиявий барқарорлигини ошириш борасида бир қатор ишлар амалга оширилди.

Хусусан, 2017-2021 йилларда республика аҳоли пунктларида ичимлик сув таъминоти ва оқова сув чиқариш тизимларини ривожлантириш бўйича 2509 объектда қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилган бўлиб, бунинг учун 10 триллион сўм миқдорида маблаг ўзлаштирилган, 16 минг километрдан зиёд ичимлик сув тармоғи қурилган, 885 километр оқова сув тармоғини қуриш ҳамда реконструкция ишлари амалга оширилди. Бунинг натижасини юқорида рақамлар билан кўрсатиб бердик.

Президентимизнинг 2022 йил 24 майдаги “Аҳолининг ичимлик сув таъминоти ва оқова сув хизматлари билан таъминланганлик даражасини ошириш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори юртимиз аҳолисини тоза ва сифатли ичимлик сув билан таъминлаш, оқова сув хизматларини яхшилаш борасида олиб бориляётган ишларни янада жадаллаштириш, ичимлик сув таъминоти ва оқова сув хизматлари қамровини ошириш орқали уларнинг муносиб турмуш шароитларини яратиш ҳамда соғлигини сақлашга қаратилгани билан аҳамиятли.

2022-2026 йилларга муяссалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегиясида республика аҳолисининг ичимлик сув билан таъминланганлик даражасини 87 фоизга етказиш белгиланган. Шунингдек, марказлашган ичимлик сув билан қисман таъминланган 4658 ва марказлашган ичимлик сув билан таъминланмаган 2263 маҳалла фуқаролар йиғинида лойиха тақлифларини ишлаб чиқиш ҳамда ичимлик сув таъминотини яхшилаш асосий мақсадли кўрсаткичлардан экани қайд этилган.

— Жорий йилда 32 йирик шаҳар ва 155 туман марказида оқова сув тизимларини янгилаш бўйича, барча дастурлар доирасида 4 йирик шаҳар ва 21 туман маркази ҳамда 55 махсус иқтисодий зонанинг оқова сув тизимларини қуриш ва реконструкция қилиш бўйича республика бюджетидан 377,1 миллиард сўм маблаг ажратилиб, 80 объектда қурилиш-монтаж ишлари олиб боришга мажбур, — дейди “Ўзсувтаъминот” АЖ бошқаруви раиси Соҳиб Саифназаров. — Хусусан, давлат дастурининг 34-мақсад, 165-банди ижросини таъминлаш мақсадида жорий йил январь ойида ўтказилган хатлов натижасида 9314 маҳалланинг 3829 таси марказлашган ичимлик сув билан тўлиқ таъминлангани,

йўналишида шаффофлик ҳамда хусусий секторнинг иштирокини таъминлаш, “Ўзсувтаъминот” АЖ ва сув таъминоти

3940 таси қисман ва 1545 таси таъминланмагани аниқланди. Маҳаллаларни ичимлик сув билан таъминлаш юзасидан дастурлар доирасида ҳар бир худуд бўйича лойиха тақлифлари ишлаб чиқилди ва Вазирлар Маҳкамасига киритилди.

2022-2026 йилларда амалга оширилиши кўзда тутилган дастурга асосан, хорижий молия институтларининг 26,6 триллион сўм кредит маблағлари, республика бюджетининг 13,4 триллион сўм маблағлари ҳисобидан 3697 ичимлик ва оқова сув иншооти, 40 минг 455 километр ичимлик ва оқова сув тармоқларини қуриш режалаштирилган.

Дастурларда белгиланган лойиҳаларни амалга ошириш натижасида 4514 та маҳалла янгида ичимлик сув билан таъминланиб, марказлашган ичимлик сув билан таъминланган жами маҳаллалар сони 7864 тага, аҳолининг ичимлик сув билан таъминланганлик даражаси 69,7 фоиздан 87,1 фоизга етказилади.

Қайд этиш жоизки, жорий йилда Президентимизнинг 2022 йил 22 январдаги қарори ва тасдиқланган манзилли дастурларга мувофиқ ичимлик сув таъминоти ва оқова сув тизимини ривожлантириш юзасидан жами 565 объектда қурилиш-монтаж ишларини амалга ошириш учун 2 178,9 миллиард сўм маблаг ажратилди. Ушбу маблаг доирасида 3 426,2 километр ичимлик ва оқова сув тармоғи, 416 ичимлик ва оқова сув иншооти ҳамда 469 объектнинг фойдаланишига топшириш белгиланган.

Натижада жорий йилнинг 1 ноябрь ҳолатига 1 809,5 миллиард сўм миқдорида маблаг молиялаштирилди ва 1 905,9 миллиард сўм миқдорда қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилишига эришилди. Шунингдек, ушбу маблағлар ҳисобидан 2 780,5 километр ичимлик ва 129,5 километр оқова сув тармоқлари, 271 иншоотда қуриш ҳамда реконструкция ишлари амалга оширилди, 300 объект фойдаланишига топширилди.

Ҳозир рақамлар билан бироз чалғидик. Чунки навбатдаги мулоҳазаларимиз учун бу рақамлар ҳам керак эди. Боиси, аҳолини тоза ичимлик сув билан таъминлаш масаласида жорий йилги давлат дастурида кўзда тутилган мақсадларни бу рақамларсиз шарҳлашнинг имкони йўқ.

Яна давлат дастури ижросига тўхталар эканмиз, юқорида биз бу ҳужжатнинг уч муҳим жиҳатини бежиз келтирмадик. Гап шундаки, 2022-2026 йилларга муяссалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси ва уни “Инсон қадрини улуғлаш ва фаол маҳалла йили”да амалга оширишга оид давлат дастурида кўзда тутилган барча мақсадлар, энг аввало, аҳоли турмуш тарзини яхшилаш, фаровонлиқни таъминлаш, яшаш учун қулай шароитлар яратишга қаратилган.

Жумладан, Тараққиёт стратегиясининг худудларнинг муҳандислик-коммуникация ва ижтимоий инфратузилма тизимини ҳамда хизмат кўрсатиш ва сервис соҳаларини ривожлантириш кўзда тутилган 34-мақсадида аҳолини ичимлик сув билан таъминланганлик даражасини 87 фоизга етказиш белгиланган. Бу осон иш эмас, албатта. Лекин кўрялмизки, бу мақсадга эришиш йўлида ҳарақатлар бор, аввал тоза сув етиб бормаган худудлар бугун обод масканларга айланмоқда.

Бундан хулоса қилиш мумкинки, ислохотлар амалга ошяпти, одамлар ҳаётида ўзгаришлар бўляпти. Бугун биргина ичимлик сув таъминоти масаласида шундай дейишга асосларимиз бор.

www.yuz.uz

yuz.uznews

yuz_official

yuz.uz_news

ЖАРАЁН

Абдурауф ҚОРЖОВОВ,
иқтисодий шарҳловчи

Бошланғичи 1-бета

Масалан, Исло молцияси бўйича хизматларни олайлик. Бизда Исло молцияси оид қонунчилик тўлиқ йўлга қўйилмаган. Аъъанавий банклар одамларга 100 сўм бериб, 120 сўм қайтариб бериш талабини қўйса, Исло молциясида бу шартлар истеъмолчининг эътиқодига тўғри келмаслиги мумкин. Бундан банк истеъмолчига керак бўлган бирор товарни аввал ўзи сотиб олиб, кейин уни мижозга сотишига тўғри келади. Мана шу савдо-сотикқа нисбатан аъъанавий банклар учун қонунда тўсиқ бор. Яъни банк истеъмолчига товар олиб

технологияларни жорий қилаётган юридик шахслар учун махсус ташкилий-ҳуқуқий шароит яратишни назарда тутувчи тартибга солиш қўмдонини белгилаши бўлинг амалий мисоли. Бу борадаги тажриба-синов лойиҳаларини амалга ошириш доирасида иштирокчилар барча турдаги солиқлар ва давлат мақсадли жамғармаларига мажбурий ажратмаларни, шунингдек, белгиланган тартибда тасдиқланадиган рўйхатлар бўйича мамлакатимизда ишлаб чиқарилмайдиган, ўз эътиёжлари учун олиб кирилаётган усуналар, бутловчи қисмлар, деталлар, технологик ҳужжатлар, дастурий таъминот воситалари учун божхона тўловлари (божхона йиғимларидан ташқари) тўлашдан озод этилади. Улар билан тузилган меҳнат шартномалари бўйича ҳодимлар

““

ЖОРИЙ ЙИЛНИНГ 4 ОКТЯБРИДА МАРКАЗИЙ
БАНК ТОМОНИДАН МОЛИАВИЙ ОПЕРАЦИЯЛАР,
ТЕХНОЛОГИЯЛАР ВА ХИЗМАТЛАР
СОҲАСИДАГИ ТАРТИБГА СОЛИШ ҚЎМДОНИНИ
ЖОРИЙ ЭТИШ ВА БЕКОР ҚИЛИШ,
ШУНИНГДЕК, МАЗКУР РЕЖИМ ДОИРАСИДА
ФАОЛИЯТНИ АМАЛГА ОШИРИШ ТАРТИБИ
ТАСДИҚЛАНДИ.

NET” ва “Crypto Market” МЧЖларга биринчи лицензиялар берди ва улар Марказий Осиё ва МДҲ ҳудудидagi биринчи крипто-дўкнлар сифатида ҳуқуқий кафолатга эга бўлди.

крипто-биржа фаолияти учун — БҲМнинг 400 баравари (120 миллион сўм), крипто-дўкн фаолияти учун — БҲМнинг 20 баравари (6 миллион сўм) тўлов қилиш керак бўлади.

ТАРТИБГА СОЛИШ ҚЎМДОНИ

ЗАМОНАВИЙ МАҲСУЛОТ ВА ХИЗМАТ ТУРЛАРИНИ
ЖОРИЙ ЭТИШДА ҚАНДАЙ ҚУЛАЙЛИКЛАР ЯРАТАДИ?

бера олмайдми, лекин товар учун пул бериши мумкин. Аммо юқорида айтганимиздек, истеъмолчи фозили кредит олишга эътиқоди йўл қўймаслиги мумкин. Бундан бу янги хизмат турига эътиёж пайдо бўлишини аналгатади. Худди шу янги хизмат тури қўмдон тизими асосида синовдан ўтказилиши мумкин.

Тартибга солиш қўмдонини нисбатан янги тушунча. У амалдаги қонунчилик доирасида янги, инновацион молциявий хизматларни тақлиф этувчи тадбиркорлик тузилмаларига чекланган доирада экспериментлар ўтказиш имконини берадиган алоҳида ҳуқуқий режимни аналгатади. Лекин бундан болалар қамда ҳар қандай нарсага ясагани камб соҳада ўз билганича ҳар қандай ишни амалга ошириши имконият яратилади, деган маъно келиб чиқмаслиги керак. Чунки ҳар бир соҳанинг ўзига хос қанда ҳам мезонлари бор. Бинобарин, имтиёзлар ҳам назарда тутилган.

Давлатимиз раҳбарининг шу йил 27 апрелдаги фармони билан Истиқболли лойиҳалар миллий агентлиги крипто-активлар айланмаси соҳасига

томонидан олинган меҳнатга ҳақ тўлаш тарзидаги даромадлар 7,5 фоз микдордаги қатъий белгиланган ставка бўйича жисмоний шахслардан олинандиган даромад солиғига тортилди ҳамда солиқ солиш мақсадида белгиланадиган жисмоний шахсларнинг умумий йиллик даромадлари ҳажмига киритилмайдми.

Айни пайтда агентлик томонидан соҳадаги хизматлар провайдерлари фаолиятини лицензиялаш тартиби тўғрисидаги низоми ва крипто-дўкн фаолиятини амалга ошириш қоидалари ишлаб чиқилган. Мамлакатимиз бу йўналишда шакллантирилган норматив-ҳуқуқий база мавжуд бўлган дунёдаги камдан-кам давлатлардан бири ҳисобланади. Крипто-дўкнлар ўз электрон платформасида жисмоний шахслар томонидан банк ўтказмаларини амалга ошириш орқали крипто-активларни миллий валютада, чет эллик жисмоний шахслар эса банк ўтказмаларини амалга ошириш орқали крипто-активларини хорижий валютада сотиб олиш ёки сотишлари мумкин. Яқинда агентлик мазкур фаолиятини амалга ошириш учун “Crypto Trade

— Адлия вазирлиги томонидан крипто-дўкн ташкил этиш ва унинг фаолиятини тартибга солиш қоидалари рўйхатдан ўтказилган, — дейди Адлия вазирлиги бошқарма бошлиғи ўринбосари Жавоҳир Қўлизода. — Унга кўра, крипто-дўкн электрон платформа ва савдо объекти орқали мижозларга хизмат кўрсатиши мумкин. Қонунчиликда бундай фаолият тури учун ҳар ой 6 миллион сўм тўлов белгиланган. Жорий йилнинг сентябрида Ўзбекистонда крипто-активлар айланмаси соҳасида йиғимлар микдори белгиландми. Жумладан, май ойидаги фаолияти учун — БҲМнинг 10 баравари (3 миллион сўм),

Жорий йилнинг 4 октябрида Марказий банк томонидан молциявий операциялар, технологиялар ва хизматлар соҳасидаги тартибга солиш қўмдонини жорий этиш ва бекор қилиш, шунингдек, мазкур режим доирасида фаолиятни амалга ошириш тартиби тасдиқландми. У амалдаги қонунчилик билан тартибга солинмаган янги технологияларни таъминлаш мақсадида синовдан ўтказиш учун жорий этиладиган алоҳида ҳуқуқий режим бўлиб, мазкур масканда муайян муддатга бошқа ҳуқуқий тартиб таъсир қилмайдиган шароит яратилиши назарда тутилган.

Ҳужжатга кўра, ушбу ҳуқуқий тизимни татбиқ этиш учун молциявий хизмат кўйидаги мезонлардан бирига мувофиқ бўлиши лозим. Бундан республика молциявий хизматлар бозори учун янгилиги, молциявий хизмат истеъмол хусусиятларининг амалдаги хизматларга нисбатан яхшиланиши, молциявий хизматни кўрсатишга қонунчиликда чекловлар ёки ноаниқликларнинг мавжудлиги асосий аҳамият касб этади.

Тартибга солиш қўмдонини жорий этиш ҳақида ариза янги молциявий хизматни татбиқ қилаётган Ўзбекистон Республикаси резиденти бўлган юридик шахс томонидан берилади. Банклар, но-банк кредит ташкилотлари, тўлов тизимлари операторлари, тўлов ташкилотлари,

фармонида кўзда тутилган вазифалар бизнес вақиллари учун янги имкониятларни очиб, аҳоли ва тадбиркорларга давлат хизматлари кўрсатиши сифатини тубдан яхшилаш борасидаги ислохотларнинг мантйий давоми бўлди, — дейди Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутаты Одинахон Отахонова. — Фармон билан тадбиркорлик субъектлари томонидан янги махсусот ва хизматларни жорий қилиш учун қўлай шарт-шароитлар яратиш орқали улар учун тартибга солиш юқини камайитириш, ортиқча бюрократик тартиб-таомилларни қисқартитиш, айрим фаолият турларини лицензия ва рухсат этиш тартиб-таомилларидан ўтмасдан амалга ошириш белгиландми. Хусусан, 2023 йил 1 январдан бошлаб замонавий технологиялар ва янги хизмат турларини жорий қилиш учун қўлай муҳит яратиш мақсадида электрон тижорат, транспорт ва логистика, саноат ишлаб чиқариш, қишлоқ хўжалиги, қурилиш соҳаларида тартибга солиш қўмдонини (Regulatory Sandbox) махсус ҳуқуқий режими жорий этилади.

Унинг доирасида тадбиркорлик субъектларига қуйидагиларга рухсат берилади:

— янги махсусот ва хизматларни ишлаб чиқиш, апробация қилиш ва жорий қилиш йўналишларидаги фаолиятини чекланган вақт, ҳудуд ва шахслар доирасида махсус тартибга солиш орқали айрим қонунчилик ҳужжатлари нормаларига амал қилмаслик;

— лицензия ва рухсат этиш тартиб-таомилларидан ўтмасдан фаолиятини амалга ошириш (бундан давлат сирини ва қонунчиликка мувофиқ фойдаланиш чекланган маълумотларни ўз ичига олган лицензия ва рухсат этиш ҳужжатлари мустаасно);

— махсус ҳуқуқий режим тегишли ваколатли орган ва ташаббускор ўртасида ҳар бир лойиҳа бўйича алоҳида тузиладиган келишувга асосан жорий этилади. Келишувда лойиҳани амалга оширишнинг талаб ва шартлари, муддати, ҳудуди ва шахслар доираси, ташаббускорга тартибга солишдан қонунчилик нормалари рўйхати ҳамда лойиҳа натижаларини баҳолаш мезонлари (индикаторлари) белгиланади. Ҳар бир лойиҳа бўйича махсус ҳуқуқий режимнинг амал қилиш муддати кўпи билан уч йилни ташкил этади;

— Тартибга солиш қўмдонини яқунлари бўйича тегишли ваколатли орган томонидан бир ой муддатда синовдан ўтказилган махсусот ва хизматларни жорий этишнинг мақсадида мувофиқлик юзасидан таҳлил ўтказилади. Махсусот ва хизматларни жорий этиш мақсадида мувофиқ деб топилганда, қонунчилик ҳужжатларини такомиллаштириш бўйича тақлифлар ишлаб чиқилади.

Бугун юртимизда тадбиркорлик ва ишбилармонлик соҳасига мутлақо янги муҳит, янги нафас ва янгича қарашлар кириб келгепти. Мавжуд гов ва тўсиқлар олиб ташланмоқда. Мазкур фармоннинг ижроси ҳам мамлакатимизда тадбиркорлик фаолиятини тартибга солишнинг аниқ мақсади ва чегараларини белгилаш, бизнес субъектлари томонидан янги махсусот ва хизмат турларини жорий этиш учун қўлай шарт-шароитлар яратиш орқали улар учун амалдаги юқини камайитиришга хизмат қилади.

ИСЛОХОТЛАР САМАРАСИ

КЛАСТЕР: ДЕҲҚОНЧИЛИКДАН ҚАЙТА ИШЛАШ
КОРХОНАЛАРИГАЧА

Бошланғичи 1-бета

“Hamza ekspo tekstil” МЧЖ пахта-тўқимачилик кластери ташкил этилганига уч йил бўлди. Бу вақт оралиғида кластер ва хомашё етказиб беришчи фермер хўжалиқлари иш фаолиятини тизимли йўлга қўйиш, деҳқонлар манфаатини химоялаш орқали пахта етиштириш ҳажмини кўпайтириш ва сифатини яхшилашга алоҳида эътибор қаратади.

Дастлабки йили 6200 гектар пахта майдонидан 31 центнер, жами 19 минг 300 тонна пахта териб олинган бўлса, ўтган йили ҳосилдорлик салмоғи 35,5 центнерни ташкил қилди. Жорий йилда ҳосилдорлик 38,5 центнердан ошди. Қабул пунктларига 22 минг 300 тоннадан ортиқ ҳосил жамландми. Уртача ҳосилдорлик микдори 7 центнерга ошди.

Деҳқончилик осон иш эмас. Ҳосил олиш учун деҳқон минг эғилиб, минг букилади. Навниҳолларга боласидек меҳр бериб, парвариллашди. Вақтда ўғитлайди, ишлов беради. Аммо етиштирилган ҳосил меҳнатига яраша даромад келтирмас, ҳақсаласи пир бўлади, деҳқончиликдан кўнгли совийди. Пахтачиликда кластер тизими йўлга қўйилганидан буён бу борада кўплаб муаммоларга ечим топилди.

— Кластер усулида ишлаш бизга жуда маъқул бўлапти, — дейди Олтиариқ туманидаги “Гаффоржон нурли келажаги” фермер хўжалиғи раҳбари Озода Нурбоева. — Илгарилар техника, минерал ўғит, ёқилғи, сув масаласини ҳал этиш анча оворатгарчиликларга сабаб бўларди. Даладаги иш қилиб, шу муаммоларни бартараф этиш билан банд бўлиб қоларди. Натияжада ҳеч бир ишни вақтда амалга ошира олмадик. Ҳозир эса ҳамма нарса муҳайир, фақат ишлаш керак. Қолаверса, пахта етиштиришга давлат буюртмаси бекор қилингани ҳам янада катта имкониятлар яратди. Буюртма бекор қилинган, кластер билан тузилган шартномага кўра, пахтанинг бир тоннасини қарийб 10 миллион сўмдан сотдик. Дастлабки ҳисоб-китобларга кўра, пахтачиликнинг ўзидан 200 миллион сўмдан ортиқ соф фойда оляпти. Бу аввалги йилларга

нисбатан бирмунча кўп. Бунинг ҳисобига янги техникалар харид қилдик, қўшимча ишлаб чиқариш тармоқлари фаолиятини йўлга қўйиб, ўндан ортиқ иш уринлари яратдик.

Пахта-тўқимачилик кластерлари иш самарадорлиги учун экинлар ҳосилдорлиги, албатта, муҳим. Хомашё қанча кўп бўлса, манфаатдорлик ҳам ошди. Энди асосий мақсад, йиғитириб олинган хомашёни чуқур қайта ишлаб, қўшимча қийматга эга махсусот тайёрлаш ва экспортга йўналтириш асосида қўшимча иш уринлари яратиш йўлида янги имкониятлар ишга солинмоқда.

— Бу йўналишда янги истиқболли лойиҳаларни амалга ошириш устидан иш олиб боряпти, — дейди пахта-тўқимачилик кластери раҳбари Отабек Саидов. — Дастлаб ип-йиғирув йўналишида ишлаб

чиқаришни йўлга қўйдик. Бугунга келиб тўқувчилик ва тиқувчилик тармоқлари қурилди, 400 дан ортиқ иш уринлари яратилди. Айни кунда матоларга ранг бериш борасидаги лойиҳа устидан иш олиб боряпти. Қизилтепа массивида ишлаб чиқариш қуввати 50 минг тонна пахтагани бирламчи қайта ишлайдиган замонавий корхона қурияпти. Масалан, пахта толасидан бир кило оддий ип ишлаб чиқарилса, нархи бир доллар, тайёр махсусот шаклида эса 5 доллардан юқори бўлади. Энг муҳими, хомашё етиштириш, қайта ишлаш ва тайёр махсусот сифатида истеъмолчиларга етказиб бериш йўналишида мустақам занжир яратилди.

Бу ерда маҳаллий пахта толасидан ишлаб чиқарилаётган хўжалик сумкалари пишиқ-пурта ва қўлағиғи билан харидорлар эътиборини тормоқда. Ҳар кун 20

минг донда экологик тоза хўжалик сумкаси ва ётоқхона чойшаблари ишлаб чиқарилади.

Кластер тумандаги пахтачиликка ихтисослаштирилган 170 фермер хўжалиғи билан шартнома асосида иш олиб бормоқда. Бундан ташқари, сув етиб бориши қийин бўлган, қаровсиз, фойдаланишдан чиқиб кетган 650 гектар ерларни қайта ўзлаштириш орқали пахта етиштириляпти.

— Асосий эътиборни сифатли махсусот тайёрлашга қаратганмиз, — дейди кластер бўлими бошлиғи Ражабали Каримов. — Экин майдонларини сифатли шудгорлаш ва экишга тайёрлаш муҳим жараён. Шу мақсадда ер текисловчи лазер, юқори умумли ҳайдов ва чопиқ техникалари олиб келинди. Чигит экишда гектарига 250-300 килограммдан фосфор, 50 килограммдан калий ва 50 килограммдан азотли ўғит берилади. Бу уруланинг хатосиз униб чиқишига имконият яратаяди. Сув бериш,

экинлар тагини юмшатитиш тадбирлари вақтда амалга оширилди, ўғитлар сарфи гектарига 1000-1200 килограммга тўғри келди. Бунинг ҳисобига ҳосилдорлик микдори сезиларли ошди, сифати яхшиландми.

Сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш, пахтачиликда сувни тежовчи технологияларни жорий қилиш борасида амалга оширилаётган ишлар сув таъминоти оғир ҳудудларда кўп келгепти. Жорий йилда тумандаги 1300 гектар пахта майдонидан томчилятиб суғориш тизими йўлга қўйилди. Бу харажатлар микдорини тежаш билан бирга, ҳосилдорлигини 10-15 центнерга оширди. Кластер бу йўналишда иш олиб бораётган фермерлар учун керакли кредит маблағлари ажратилишида кафил бўлмоқда.

“Музаффаробод замини” фермер хўжалиғи 20 гектар пахта майдонидан томчилятиб суғориш технологиясини йўлга қўйди. Бунинг учун кластер хўжалиғи

кафиллиғида 500 миллион сўм кредит маблағи олди, эришилган натижа кўнарли.

— Қатор ораларига экин ҳолатидан келиб чиқиб сув таралса, гўзалар кўнгидагидек қонади. Қўсақларнинг мағзи тўқ, пахтанинг сифати юқори бўлади, — дейди фермер Шерзодбек Йўлчиев. — Лекин чўл ҳудудида сув олиб келиш жуда машаққат. Шу сабаб бир неча йил белгиланган режаларни бажара олмадик. Ҳар қанча ҳаракат қилсақ-да, самарадорлик паслиғича қолаверди. Пахта майдонидан сув тежовчи технологиялардан фойдаланишни йўлга қўйиб, адашмадик. Натияжалар тез буй кўрсатди, ерларимиз ҳосилдорлиғи ошди. Масалан, оддий усулда пахта етиштиришда ўғитни гектар бошига 1 тоннадан сарфлаганмиз. Янги усулда бу микдор 300 килограммни ташкил этди. Азот ҳавога учмади, сувга аралашиб гўза томирига етиб борди. Ҳафталаб суғориладиган майдондаги ишлар атиги 24 соатда якунландми. Утган мавсумда 20-25 центнерга етказиб ҳосил ололганмиз пахта майдонларидан икки хисса ҳосил териб олдик. Механизация билан боғлиқ ортиқча харажатлар камайгани даромадимиз салмоғини оширди.

Пахта-тўқимачилик кластери фаолияти қўшимча тармоқлар ҳисобига кенгайиб бормоқда. Бу йил 2300 гектар ерда гагличлик йўналишида кластер ташкил этилди. Сув етиб бориши қийин бўлган гаглич майдонларининг 700 гектарига ёмғирлятиб суғориш усуналари ўрнатилди. Қувасой шахридаги “Пакана” маҳалла фуқаролар йиғинида паррандачилик ва гидропоника усулида сабзавот махсусотлари етиштиришга ихтисослаштирилган корхоналар фаолияти йўлга қўйилди. Кластер жамоаси “Бўрбалиқ” маҳалла фуқаролар йиғини худудида йиллар давомида сувсизликдан қарқаб ётган 1000 гектарга сув олиб бориш лойиҳасини амалга оширяпти.

Сирасини айтганда, пахта-тўқимачилик кластери сифатли хомашё етиштириш, замонавий қишлоқ хўжалиғи техникалари паркени яратиш, механизация даражасини ошириш, ҳосилни чуқур қайта ишлашни йўлга қўйиш, қўшимча саноат ва хизмат кўрсатиш тармоқларини кенгайтиришда ўзига хос лойиҳаларни амалга оширмоқда.

**Расулжон КАМОЛОВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири.**

Шерзод Қорабоев олган суратлар.

ЯШИЛ МАКОН

Бошланиши 1-бета

Иқлим ўзгариши таъсирида ёмғирнинг ҳаддан ташқари кам ёгиши кузатилади. Бу ҳаво таркибиде карбонат ангидрид ва бошқа газларнинг нисбий жиҳатдан кўпайиши ҳамда ернинг устки қатлами ҳарорати ошгани билан боғлиқ, — дейди Ўрмон ҳўжалиги давлат кўмитаси раиси ўринбосари Ғолиб Қўрбонов. — Ёгингарчилик кўп бўлиши учун ҳаво таркибидеги газларни оксидловчи озон гази ҳамда карбонат ангидрид газини ютадиган манабу бўлиши керак. Бу вазифани дархатзор ва сув ҳавзалари бажаради. Бир гектар майдондаги дархатлар бир кеча-кундузда 220-275 килограммга карбонат ангидрид ютиб, 180-215 килограмм кислород ажратади. Бу ўртача 500 кишини кун давомида кислород билан таъминлайди, дегани. Шу боис, кейинги йилларда юртимизда бу борада қатор ишлар бажарилди. Жумладан, 2017 йилгача йиллик ўрмон барпо этиш ҳамда мамлакатимиз бўйича 45-50 минг гектари ташкил этар, жумладан, Орол денгизининг қуриган тубида 17-18 минг гектар ҳудуд кўқаламлаштирилди. Ҳозирга қелиб, ўрмон барпо этиш йиллик ҳажми 10 баробар ошди. 2018-2022 йилларда ўрмон фонди ҳудудидаги қарийб 2 миллион гектарга яқин майдонда, хусусан, Орол денгизининг қуриган тубида 1,62 миллион гектар ерда яшил қоплама — ҳўма ўрмони барпо этилди. Президентимизнинг 2020 йил 6 октябрдаги "Ўзбекистон Республикасида ўрмон ҳўжалиги тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида"ги қарориде 2030 йилгача ўрмон билан қопланган майдонни 3,2 миллион гектардан 6,1 миллион гектарга етказиш кўзда тутилган. Ҳозир ўрмон майдонини кенгайтириш, янги ўрмонлар барпо этиш ишлари жадаллашган. Бундан ташқари, қишлоқ ҳўжалигига тегишли суғориладиган ерде ихота дархатзорлари барпо этиш ишлари 1992 йилдан бутунлай тўхтаб қолган эди. Бу 2018 йилдан қайта тикланди ва ҳар йили 2,5 минг гектардан дархатзор ташкил этиляпти.

ЁШЛАРГА ОИД ДАВЛАТ СИЁСАТИ

Жаҳонгир НОСИРОВ, Тошкент шаҳри Олмасор туманидаги "Чилтўғон" МФЙ ёшлар етакчиси

Ёшлар ишлари агентлиги томонидан "Келажак касблари" лойиҳаси йўлга қўйилгани ёшлар қўлига қармоқ тутқазиб, балиқ овлашни ўргатиш билан баробар бўлди. Чунки битирувчилар мактабни тамомлаётган пайтда "Қайси соҳани эгалласам экан?" деб ҳайрон бўлмаслиги зарур. Уқишни тутатмасдан келажак ҳақида ўйлаши ва касб танлаш борасидаги янги тенденцияларга амал қилиши лозим. Бу билан ёшлар эртанги куни учун пойдевор қуради.

"ЯШИЛ МАКОН" БИР ЙИЛЛИК ЛОЙИҲА ЭМАС

Давлатимиз раҳбари ташаббуси билан 2021 йилдан юртимиз миқёсида "Яшил макон" умуммиллий лойиҳасини амалга оширишга киришилди. Унинг доирасида юртимиз бўйлаб ҳар йили 200 миллион туп дархат ва бутта кўчатлари экиш вазифаси қўйилган. Хусусан, 2021 йилнинг куз ва 2022 йилнинг баҳорида 216 миллион туп дархат ва бутта кўчати экилди. Аини пайтда юртимизда "Яшил макон" умуммиллий лойиҳаси доирасида "Долзарб 40 кунлик" давом этмоқда.

— "Яшил макон" умуммиллий лойиҳаси бир йиллик тадбир эмас. Унинг доирасида келгуси беш йилда 1 миллиард туп дархат кўчати экилиши мақсад қилинган. Лойиҳа доирасида ҳар бир ҳудуднинг иқлимга мос, кам сув талаб қиладиган кўчатлар танлаб олинади. Уларни етиштириш учун кўчатхоналар кўпайтирилади. Ушбу ишларни бажариш тўлиқ ўрмон ҳўжалиги давлат кўмитаси томонидан мувофиқлаштирилмоқда, — дейди Ғолиб Қўрбонов. — Мамлакатимизда ер деградациясига қарши курашиш ва унинг салбий оқибатларини юмшатиш, ҳудудлардаги чўлланиш ва қургўқчиликнинг олдини олиш, биохилма-хилликни асраш, тупроқ унумдорлигини сақлаш ва оширишга ҳам эътибор қаратиш керак. Деградацияга учраган майдонни қайта тиклаш, ушбу йўналишдаги илғор илмий ишланма ва инновациялардан кенг фойдаланиш ҳамда миктақаларни барқарор

ривожлантиришга эришиш мақсадида ҳуқуқий чоралар қўрилган. Жумладан, Президентимизнинг 2022 йил 10 июндаги "Ерлар деградациясига қарши курашишнинг самарали тизимини яратиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори асосида деградацияга учраган яйловларни камайтириш, ихота дархатзорларини барпо этиш, тупроқ шўрланишининг олдини олиш, ўрмон билан қопланган ҳудудларни кенгайтириш юзасидан муайян ишлар қилинмоқда. Аини давлат ўрмон фондида тегишли ер ҳажми мамлакатимиз умумий ер майдонининг 25,2 фоизини ташкил этади. Ушбу кўрсаткич мустақиллигимизнинг дастлабки йилларида 5,3 фоиздан ошмас эди.

Экологик мувозанатни барқарорлаштириш, соҳада бажарилиши мўлжалланган ишларни асло кечиктириб бўлмайдми. Бунда ҳар бир куннинг аҳамияти беқиёс. Ҳозир борининг қадрига етилмаса, эътиборсиз қолдирилса, кейин қанча маблағ сарфланса, тиклашнинг имкони топилмайдми. Ҳаёт омили бўлган экология ва атроф-муҳит муҳофазаси ҳам ана шундай кечиктириб бўлмас вазибалар сирасига қиради.

Фойдаланиш МАВСУМИ ЯЙЛОВГА НЕГА КЕРАК?

Иқлим ўзгариши натижасида кучайган қургўқчилик шиддатли тус оляпти. Бу 2000 йилга нисбатан салкам 30 фоизга кўпайган. 2050 йилга бориб эса қургўқчилик дунё аҳолисининг тўртдан уч қисмига таъсир қилиши мумкинлиги тахмин қилинмоқда.

Тадқиқотчиларнинг маълум қилишича, ҳозир тупроқ емирилиши энг кенг тарқалган инқироз туридир. У улкан иқтисодий ва экологик зарар етказиши. Чунки қишлоқ ҳўжалигининг асосий воситаси ва биосферанинг ўрнини босиб бўлмайдиган компоненти сифатида тупроқ қатламининг йўқолишига олиб келиши мумкин. Тупроқнинг эрозияга учраши чўлланиш, биологик хилма-хиллик йўқолиши ва бутун экотизимнинг инқирозига олиб келиши, яқин келажакда ҳолат ўзгармаса, инсоният озиқ-овқат хавфсизлиги билан боғлиқ кенг миқёсдаги глобал муаммага юзма-юз бўлиши мумкин.

Бугун мамлакатимиздаги яйловларнинг 40 фоиздан ортиқ қисмида турли даражадаги инқироз юзага келган, 70 фоизи эки 31,4 миллион гектар ер қургўқчиликка учраган, — дейди Ўрмон ҳўжалиги давлат кўмитасининг чўлланиш ва қургўқчиликка қарши курашиш бўлими бошлиғи ўринбосари, биология фанлари номзоди Ҳожимурод Толипов. — Улар асосан, табиий шўрланган, кўча бархан ва кўмликдан иборат чўл ҳамда иссиқ гармсел шамоли таъсиридаги ҳудудлардир. Орол денгизи қуриши тўғрисида Ўзбекистонда қўшимча 3 миллион гектардан ортиқ майдонда Оролқум пайдо бўлди. Бу ҳолатлар яйловларни муҳофиза қилиш чора-тадбирларини зудлик билан амалга оширишни тақозо этади. Ернинг фойдаланишдан чиқиши Марказий Осиё тараққиёти йўлидаги жиддий муаммолардан бири — яйловлар инқирозига сабаб бўлади. Натижада экинлар ҳосилдорлиги, чорвачилик ва ўсимлик етиштириш унумдорлиги пасайиб кетади. Яйловларнинг ишдан чиқиши асосан, чорва молларнинг керагидан ортиқ ўтлатилиши, бутазорларнинг кесилиши, яйлов инфрақурилишига хизмат кўрсатиш йўқлиги билан боғлиқ. Улардан оқилона ва раціонал фойдаланишда, энг аввало, яйлов алмашиши тизимини жорий қилиш долзарб вазиба. Яйловлардан фойдаланиш мавсумини алмаштириб туриш орқали уларга энг зарур вақтда дам берилди. Чунки бу борада инқирозни юзага келтирувчи асосий омил нотўғри фойдаланиш, яъни яйлов алмашиш тизимининг ишлаб чиқилмагани, мол сиғими рия қилмаслик, узлуқсиз фойдаланиш, сув манбаларининг етишмаслиги каби ҳолатлардир. Ваҳоланки, мавжуд яйловлардан алмашилаб фойдаланиш тизимини жорий қилиш муайян қисмига дам бериш учун етарлидир. Умуман оғанда, уларни барқарор бошқаришнинг институционал механизми заиф.

Яйловлар ҳосилдорлигининг камайтиши, ўсимлик қопламаниннинг қисқариши, бутасимон ўсимликларнинг камайтиши кўм-чанг бўрони содир бўлишига олиб келади. Шу боис, мамлакат умумий ер майдонининг қарийб ярмини ташкил этадиган яйловлардан оқилона фойдаланишнинг ташкилий-ҳуқуқий механизми яратиш, инқирозга учраган майдонларни аниқлаш, уларни тиклаш ҳамда ҳосилдорлигини ошириш учун озуқабоп экинларни экиш зарур. Бу эса озиқ-овқат маҳсулотлари захирасини яратиш, аҳолига гўшт ва сўт маҳсулотлари етказиб бериш ҳажмини оширишга хизмат қилади. Экспорт учун янги имкониятлар тақдим этади. Яйловлардан мавсумий ва меъёрида фойдаланиш тизимига ўтиш уларда юз бераётган инқирознинг олдини олиш, ҳосилдорлигини ошириш ва ўсимлик қопламаниннинг қайта тикланиши имкониятини оширади.

Хали у, ҳали бу иш қилар, аммо бирор жойда ишдан қўнги тўлиб ишламас, оиласига тузурқ даромад келтира олмаётган эди.

ДАРАХТЛАРНИ

нега кесмаслик керак?

Давлатимиз раҳбари ташаббуси билан 2021 йилдан юртимиз миқёсида "Яшил макон" умуммиллий лойиҳасини амалга оширишга киришилди. Унинг доирасида юртимиз бўйлаб ҳар йили 200 миллион туп дархат ва бутта кўчатлари экиш вазифаси қўйилган. Хусусан, 2021 йилнинг куз ва 2022 йилнинг баҳорида 216 миллион туп дархат ва бутта кўчати экилди. Аини пайтда юртимизда "Яшил макон" умуммиллий лойиҳаси доирасида "Долзарб 40 кунлик" давом этмоқда.

келди. Шу боис, мамлакат умумий ер майдонининг қарийб ярмини ташкил этадиган яйловлардан оқилона фойдаланишнинг ташкилий-ҳуқуқий механизмининг яратиш, инқирозга учраган майдонларни аниқлаш, уларни тиклаш ҳамда ҳосилдорлигини ошириш учун озуқабоп экинларни экиш зарур. Бу эса озиқ-овқат маҳсулотлари захирасини яратиш, аҳолига гўшт ва сўт маҳсулотлари етказиб бериш ҳажмини оширишга хизмат қилади. Экспорт учун янги имкониятлар тақдим этади. Яйловлардан мавсумий ва меъёрида фойдаланиш тизимига ўтиш уларда юз бераётган инқирознинг олдини олиш, ҳосилдорлигини ошириш ва ўсимлик қопламаниннинг қайта тикланиши имкониятини оширади.

ХАЛҚАРО ТАЖРИБА ҚАНДАЙ?

Шу йил 21 ноябрда Ўрмон ҳўжалиги илмий-тадқиқот институтида "Марказий Осиё минтақасида чўлланишга қарши курашиш, муаммолар ва уларнинг ечимига қаратилган инновациялар" мавзусида халқаро конференция ташкил этилди. Анжуман ўнда ортиқ мамлакат вакиллари иштирокда ўтказилиб, кўплаб нуфузли олимлар қатнашди. Унда Ер юзиде глобал миқёсда иқлим ўзгариши, чўлланиш жараёни кучайиб бораётгани, яйловларнинг инқирозга учраш сабаблари, оқибатлари ва унга қарши кураш чоралари хусусида сўз борди. Шунингдек, илмий тажрибаларини амалиётда қўллаш билан боғлиқ масалалар юзасидан фикр алмашилди.

Халқаро тадбирида Туркия Қишлоқ ва ўрмон ҳўжалиги вазирилик бошқарма бўлиғи ўринбосари — ўрмончи эксперт Аҳмад Ялвач ҳам иштирок этди. У тоғ ва тоғолди ҳудудида ерларнинг деградацияси ва чўлланишига қарши Туркия қишлоқ ва ўрмон ҳўжалиги томонидан олиб борилаётган ўрмонлаштириш тадбири ҳақида маълумот берди. Чўлланишга асосий сабаб иқлим ўзгариши, инсонлар фаолияти, чорванинг ҳаддан зиёд кўп ўтлатилиши эканини маълум қилди. Шунингдек, Япония ўрмон агентлиғи ўрмончи эксперти Такеде Юсико ер деградацияси ва унинг

Гулсум ШОДИЕВА, "Янги Ўзбекистон" муҳбири

КЕЛАЖАК КАСБЛАРИ

УЛАРГА ТАЛАБ ҲАМ, УЛАРДАН КЕЛАДИГАН ДАРОМАД ҲАМ ОШЯПТИ

Йигит-қизларнинг касб эгаллаш билан боғлиқ муаммоларини ўрганиш ва ҳал этиш бутун дунёда долзарб. Чунки ёшлар катта қатлам, мамлакатнинг эртанги потенциал меҳнат ресурси. Бу ресурс беҳуда кетмаслиги учун ҳам йигит-қизларни замонавий касб-хўнарага ўқитишда давлат ташаббус кўрсатмоқда. Жумладан, баъзи тоифадаги ёшларнинг замонавий касбларни эгаллаши, ахборот технологияларни ва хорижий тилларни пухта ўрганиши учун ўқув курсларида ўқиш харажати қоплашга субсидия ажратилаётгани фикримизнинг яққол тасдиғидир. Бу имкониятдан фойдаланиш мақсадида "Келажак касблари" лойиҳаси доирасида 12 минг 500 нафар йигит-қиз замонавий касбларни ўрганиш учун рўйхатдан ўтди.

Жамиятдаги айрим ўзгаришлар ортдан меҳнат бозори ҳам ўзгармоқда. Баъзи касблар йўқолмоқда, ўрнига янгилари пайдо бўлмоқда. Ҳозир маркетинг, PR ва контент менежери каби мутахассисларнинг замонавий бизнес равангини тасаввур этиш мушқул. Ахборот технологиялари ривожли контент менежерлари ва реклама мутахассислари учун кўпалаб янги имкониятлар эшигини очмоқда. Контент менежери муаллиф, муҳаррир, реклама берувчи ва дизайнернинг вазибаларини

бирлаштиргани боис, унга эҳтиёж ҳам тора ошмоқда.

ташкилотда дастурчи ва дастур тузувчиларга эҳтиёж пайдо бўлмоқда. Хусусан, 3D дизайнер, веб ва техник дизайнерлар қурилиш, ишлаб чиқариш, саноат дизайни, маркетинг, уйин ва дастурлар билан

чиқиш, веб-сайт яратишда аллақачон талаб қилмоқда.

Келажак касблари рўйхатини давом эттиришимиз мумкин. Аммо айнан юқорида тилга олинган касбларга келгуси ўн йилликларда эҳтиёж ортини тахмин қилинмоқда. Замонавий касб эгалари бир қанча компетенцияларни эгаллаши талаб этилади.

Мамлакатимиз аҳолисининг қарийб 60 фоизи ёшлардан иборат. Уларни замонавий ахборот технологиялари, дастурий маҳсулот яратиш ва аутсорсинг хизматлари кўрсатишга кенг жалб қилиш орқали иш билан таъминлаш мумкин вазибадир. Чунки бугунги тезкор ва глобаллашув даври юқори малакали дастурчи ва мутахассислар тайёрлаш тизимини янада такомиллаштириш, уларни янги босқичга кўтаришни тақозо қилмоқда.

Бу борада маҳалламизда ҳам муайян ишлар қилинаётир. Жумладан, ишсиз ёшларни касб-хўнарага йўналтириш мақсадида уч ойлик бепул ўқув курсларига йўланма берилмоқда.

Маҳалламиздаги Иброҳим исми йигит мактабни тамомлаганига уч йил бўлишига қарамай, бирор касбни эгаллаб улгурмаган. Ҳали у, ҳали бу иш қилар, аммо бирор жойда ишдан қўнги тўлиб ишламас, оиласига тузурқ даромад келтира олмаётган эди.

Охири Иброҳим билан обдан суҳбатлашдик. У компьютер дастурлаш соҳасига жуда қизиқар, лекин дастурлаш сирларини пухта эгаллаш учун ўқув марказларига тўлайдиган маблағи етарли эмас экан. Иброҳим билан биргаликда ўзи хоҳлаган касбни эгаллаши учун керакли кўникмаларни бера оладиган ўқув марказини топдик.

Замонавий касбларни эгаллаш, ахборот технологияларини, хорижий тилларни ўрганишига ёшларга олти ойгача муддатли ўқув курслари учун ҳар ойда БҲМнинг 4 бараварига субсидия ажратилади. Иброҳимни "Ёшлар дафтари"га киритиб, ўқув маркази учун тўланадиган маблағни тегишли жамғарма ҳисобидан қоплаб бердик. Ҳозир у компьютер йиғиш ва дастурлаш бўйича таълим олмоқда.

"Ёшлар дафтари"га киритилган ёшларни тадбиркорликка ва касб-хўнарага ўқитиш учун сарфланган харажатнинг 75 фоизига қисми ўқитиш хизматини кўрсатган нодавлат таълим ташкилоти ёки касб-хўнарага ўқитиш марказига "Ёшлар дафтари" жамғармаси ҳисобидан тўлаб берилмоқда.

Маҳалламиз ҳудудидаги фойдаланилмаётган бино ўрнида "Бизнес инкубатор" ташкил этиш бўйича ишлаб чиқилган лойиҳа ҳозир 2-сектор раҳбари қўмағида амалга оширилмоқда. Мазкур марказда танкил тадбиркорлар иштирокда тренинглр ташкил этилиб, ёш ишбилармонларни тайёрлаш кўзда тутилган.

Янги Ўзбекистон ёшларини замонавий соҳага кенг жалб этиш ва юқори ҳақ тўланадиган келажак касбларига ўргатиш уларнинг бандлиги даражасини янада оширишга хизмат қилади. Замонавий хизматларни ривожлантириш, масофавий хизмат кўрсатиш марказлари ташкил этилиши ана шу мақсадда келажакка қўйилган пойдевордир.

ОБОД МАСКАНЛАР

МЎЙНОҚҚА ТУМОР ТАҚИНГ

Махмуд ТОИР, Ўзбекистон халқ шоири, сенатор

Зоҳиджон ОЛОВ, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси

Кўзларда қувончнинг шўъласи

"Мадели" овул фуқаролар йиғинига борганимизда ҳам янгидан-янги қурилган иморатларга рўбарў келдик. Портигау овулидаги 12-мактабнинг мини футбол майдончаси сунъий тўшама билан қопланибди. Борганимизда болалар мириқиб футбол ўйнаётган экан. Қаранг, айна пайтада Осие қитъаси мамлақати Қатар яшил майдонларида тўрт йилликнинг энг нуфузли чемпионати — мундиал авж паллаларига яқинлашадиган бир дамда Қорақалпоғистоннинг чекка овулларидан бўлажақ Мессилар, Роналдулар тўп тепаётганига ишонгингиз келади. Шу ҳолатларни кўнглимиздан ўтказарканмиз, улар ҳадемай улғайиб, ўз овулининг, қишлоғининг номини бутун оламага танитадиган зўр футболчилар бўлсин, деб ниёт қилдик.

бўлган инсонлар уста йўлсозларни дуо қилапти.

Мўйноқ тумани тиббиёт бирлашмасига қарашли тез тиббий ёрдам бўлими янгидан қурилаётганига шохид бўлдик. Бу ерда айна кез қурилиш ишлари якунланишига оз қолибди. Яна, туман тиббиёт бирлашмасига қарашли "Дўстлик" поликлиникасига қиймати 76,2 миллион сўмлик тиббий ускуналар олиб берилибди. Операцияга муҳтож 8 нафар беморнинг соғайиб кетиши учун 85,2 миллион сўмлик тиббий жарроҳлик ишлари амалга оширилди...

Ҳа, туманда ҳаёт маромида давом этиши, одамлар умридан янада рози бўлиб меҳнат қилиши, саҳроларни яшилтоб, чинакам қаҳрамонлик кўрсатиши учун тиббиёт соҳаси кафолатланиши шарт. Тошкент вилояти ҳокимлиги бу борада албатта ўзининг қатъий иш режаларига эга — унинг инъикосини, исботини бир неча бор кўрдик ҳам.

Бир жойга борганимизда, баҳордаги кучли шамол бўрони оқибатида томи учиб кетган кўп квартиралы уйлар қайтадан шиферланганини, Бердақ кўчаси бўйида янги қурилган кўп қаватлы уйларнинг биринчи қаватида кутубхона очилганини кўриб, барчамиз қувониб кетдик. Ичида шундай зўр китоблар борки, қиқирг келмайди, қани, ҳаммасини ўқисан. Кутубхонадан гўё бир ёқимли нур таралаётгандек туюлди бизга.

— Биз, мана, салкам бир йилдан бу ёйга баррикенг, меҳрирдор мўйноқликлар билан биргамиз, ҳамкорлик қилиб, олдимизга қўйган мақсадлар сари интилгимиз, — деди Зойир Мирзаев ўз сўзида. — Агар Тошкент вилоятида илгари 22 та туман ва шаҳар бўлган бўлса, бугун биз Мўйноқни уларнинг аввалига қўйгимиз ва бунда сира мулоғига йўқ. Насиб бўлса, ҳамкорликдаги ишларимиз кўламини янада кенгайтираемиз. Бойси, Мўйноқнинг ривожланиши, давр билан бирга қадам ташлаши биз учун муҳим.

Тошкент вилояти ҳокими бу гапларни чин дилдан, ҳеч қандай қозғога, маълумотномаларга қарамай, баландпарвоз безакларсиз, унга қулқ солаётган кўп сонли мўйноқликларнинг кўзларига қараб айтганида барча гулдурос қарсақ чалиб олқишлади.

Ҳатто Аманбай Оримбаев ҳам бу ҳолатни ўз сўзида билдирди. У, аввало, Президентимизнинг Қорақалпоғистон халқи учун қилаётган бекиёс яхшиликлари, оталарча ғамхўрлигини юксак минадорлик ҳисси ила урғулади. Шунингдек, Мўйноқ туманидаги янгиликлар, ўзгаришлар учун Тошкент вилоятига қорақалпоғистонликлар номидан ташаккур изҳор айлади. Бугунги мураккаб ва калити шариғатда вилоят ахлининг Мўйноқ туманига дўстлик қўлини тутиб, ўзига эътибор бергандан ҳам зиёдрок меҳр ва амалий ёрдам бераётганини асло унутмаслигини айтди.

ҲАЙРАТИМИЗНИНГ ЧЕКИ ЙЎҚ

Тошкент вилояти ҳокимлиги томонидан амалга оширилган ишларни кўздан кечирарканмиз, кўпчилик бирлашса, қўлни-қўлга берса, ҳар қандай муаммони бартараф этиш мумкинлигига амин бўлдик. Давлатимиз раҳбарининг 2022 йил 23-24 февраль кунлари Қорақалпоғистон Республикасига таширифи давомида берилган топшириқлар ва 25 февраль кўни ўтказилган йиғилиш бағнига асосан, Мўйноқ туманида амалга оширилиши белгиланган кенг қўламли ишлар ҳақида юксак ҳурмат ва чўқур сажимият билан: "Мен нафақат ўзбек халқининг, балки қорақалпоқ халқининг ҳам фарзандиман!" деб таъкидлаганди. Шу билан бирга, ушбу минтақада яшаётган аҳолини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш бўйича белгиланган кенг қўламли ишлар ҳақида тўхталиб: "Бундан бундан ҳар бир туман ва шаҳарга, керак бўлса, чекка-чекка қишлоқ ва овулларга кириб борамиз. У ерда истиқомат қилаётган одамлар-

нинг дардини эшитамиз, муаммоларини хал қилишга қаратилган дастурлар ишлаб чиқамиз ва ижросини қатъий назоратга оламиз", деган эди. Қарангки, 2017 йилнинг ўзида 20-21 январь кунлари Қўнғирот — Мўйноқ сув тармоғини ётқизиш ишлари бошланди. Умумий қиймати 26 миллиард 600 миллион сўм бўлган, 101 километр узунликдаги объект 5 ойда қурилди. Муҳими, айна пайтада 25 мингдан ортиқ аҳоли тоза

бошқа ижтимоий соҳаларга йўналтирилган диққатга сазвордир.

Хусусан, биз "Қозоқдарё" овул фуқаролар йиғинига бориб, у ердаги ўзгаришлар, бунёдкорлик ишларини кўзимиз билан кўрдик. Тумандаги 15-мактаб биноси капитал таъмирланди. Бунинг учун 1 миллиард 494,1 миллион сўм маблағ ажратилганидан ҳам билиш мумкинки, таълим муассасаси чин маънода жонланган.

© Нозим АБДУЛЛА ОЛПАН СУРАТЛАР

Айтиш керакки, "Қозоқдарё"да фақат мактаб таъмирлангани йўқ. Худудда замонавий мини футбол майдончаси ҳам қурилди. Бунинг учун 571,8 миллион сўм маблағ ажратилди. Яна маҳалла биноси, яроқсиз ҳолдаги 4,5 километр ички йўللار таъмирланди. Бундан ташқари, овулдаги Улли бағ, Жийдели байсин, Улли бағ-2, Қумар ана кўчаларига асфальт ётқизиш ишлари амалга оширилди, ёритиш чиروқлари ўрнатилди.

Бепоев Устўрт цўлларига туташ худудда кечалари мил-милт чироқлар ёниб турганини кўришдан кўнгилга ободлик нафаси фуради, бу ерда саксовулларнинг шамолда гўврилган овози эмас, балки чинакам ҳаёт саслари жаранг соча бошлаганига амин бўласиз.

Айниқса, икки-уч йил ичида қарийб тўздан янгиланган Мўйноқ марказидаги кўчаларнинг замонавий фонуслар ёғдусида товланиб, кечаси кўндек равшан бўлиб тургани, одамнинг ҳайратига ҳайрат қўшади. Наҳотки, чўлу биёбоннинг ўртасида шундай нузли кентни биз, халқимиз барпо этган бўлса, деб ҳаяжонланасиз. Тан олишимиз керак, хатто Тошкент вилояти туманлари орасида ҳам Мўйноқ шахридек кўркемлари, йўллари равон, тартибли, саранжом, замонавий турар жой ва яна бир қатор муаззам иншоотлари савлат тўкиб турганлари кўп эмас.

ёдорлиги мажмуасида янги кутубхона ташкил этилиб, жавонлар юзлаб бадийий, илмий китоблар билан таъминланди.

Биз бу ерни ҳам зиёрат қилдик, албатта. Соқоллари кўксини ўпанг отахонлару Мўйноқнинг тин олаш шамоллари қаддини буқолмаган момоларнинг қувонч ёшларига шохид бўлдик, ёшларнинг миннатдорлик тўла дил изҳорларига қулқ тутдик. Улар Мўйноқ туманида кунлар келиб шундай ишлар, бегараз ёрдамлар бўлишини тасаввур ҳам қилмаганини рўй-роқ айтди. Бу ердаги кутубхонага кирганимиздаёқ унинг ҳароратидан танингиз ййрайди, китобларни ўқий бошлагангиз эса шуурингизга ҳам илиқлик инади.

Улуф сўйий зот, авлиё шоир Хожа Аҳмад Яссавийнинг энг кўзга қўрилган шогирдларидан бўлишми Ҳажим отанинг ҳоки қўйилган мўстабар заминга туташ кутубхонанинг нуллари абадул-абад сўнмаслигига, бу ердан ҳали жағият тартиқлётига хизмат қиладиган қўллаб олимлар етишиб қиқшиша имоминиз комил бўлиб, йўлимизда давом этдик.

"Тик-ўзақ" овул фуқаролар йиғини худудидидаги 12-мактабга таълим ташкилоти жорий таъмирланди. Яна яроқсиз ҳолга келиб қолган 3,5 километр ички йўлда қурилиш-таъмирлаш ишлари олиб борилган. Бу болажонларимизга, отахон онахонларимизга айна муддаодир. Бугун улар ҳаётидан мамнун, Президентимиздан тортиб, шу ишларга маъсул

"Янги Ўзбекистон" ва "Правда Востока" газеталари таҳририяти) ДУК
МУАССИС:
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Салим ДОНИЁРОВ

Таҳририятга келган қўлёмлар тақрир қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.
Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар.
Газета таҳририят компьютер марказида саҳифаланди.
Газетанинг полиграфдик жихатдан сифатли чоп этилишига "ШАРҚ" НМАК маъсул.
Босмаҳона телефони: (71) 233-11-07

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги
Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги
томонидан 2020 йил 13 январда 1047-рақам билан рўйхатга олинган.
Нашр индекси — 236. Буюртма Г-1164.
80939 нусхада босилди.
Ҳажми — 3 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А2.
Баҳоиси келишилган нархда.

Навбатчи муҳаррир: Шаҳзод Фафоров
Мусахҳиш: Шерзод Маҳмудов
Дизайнер: Хуршид Абдуллаев

Манзилимиз:
100029, Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй